

LEONAS TAUNYS-KOVAS

1900 11 12–1946 11 26

I-osios oro eskadrilės kariai su vadais. Leonas Taunys – pirmoje eilėje trečias iš kairės. Iki 1934 m. Iš Genocido aukų muziejaus rinkinių

Leonas Taunys su žmona Marija ir dukrele Nijole Marija. Kaunas, 1936 m. Iš Genocido aukų muziejaus rinkinių

Tauro apygardos štabo pareigūnų priesaika. Iš kairės: Komplektavimo ir ginklavimosi skyriaus viršininkas Jonas Pileckis-Brokas, štabo viršininkas Leonas Taunys-Kovas, Sanitarinės dalies viršininkas bei kapelionas Antanas Ylius-Vilkas, Propagandos skyriaus viršininkas Albinas Ratkelis-Oželis, Baudžiamojo skyriaus viršininkas Vytautas Gavėnas-Vampyras. Marijampolės aps. ir vls. Skardupių klebonija, 1945 m. liepos 19 d. Iš Genocido aukų muziejaus rinkinių

Leonas Taunys-Kovas gimė 1900 m. lapkričio 12 d. Šiaulių aps. Pašviti-
nio vls. Bučiūnų k. Baigęs gimnaziją, 1920 m. įstojo į Kauno karo mokyklą. Ją
1921 m. baigęs, tarnavo Lietuvos didžiojo kunigaikščio Algirdo 2-ajame pės-
tininkų pulke. 1926 m. baigė aviacijos karininkų kursus ir tų pačių metų rug-
sėjo 20 d. buvo paskirtas 2-osios oro eskadrilės kuopos vadu, o lapkričio 1 d.
perkeltas į 1-ąją (naikintuvų) oro eskadrilę. 1927 m. baigė aukštojo pilotažo
mokymą. 1928 m. spalio 1 d. jam suteiktas karo lakūno vardas, o Lietuvos Res-
publikos Prezidento 1930 m. lapkričio 23 d. aktu – kapitono laipsnis. 1932–
1934 m. jis – technikos karininkas, skraidymo instruktorius. Atestacijoje buvo
apibūdinamas kaip pakankamai išsilavinęs, aukštos moralės, darbštus ir sąži-
ningas karininkas, kuris daro gerą įtaką savo valdiniams. Majoras Mačiuika
pažymėjo, jog jis – geras lakūnas, o žemėje – puikus šaulys. Už nuopelnus
Lietuvos Respublikai buvo apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės 10 metų
sukaktuvių jubiliejiniu medaliu (1928), Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedi-
mino IV laipsnio ordinu (1933), „Plieno sparnų“ garbės ženklu (1933). Dėl
dalyvavimo 1934 m. birželio 6–7 d. karininkų rengtame valstybės perversme
turėjo pasitraukti iš tarnybos kariuomenėje. Dirbo Lietuvos aeroklube ins-
truktoriumi, vėliau buvo paskirtas eskadrilės vadu.

Pažinojusieji L. Taunį prisimena, kad jis labai mėgo greitį – tiesiog skrie-
davo savo motociklu. Nuolatinė jo palydovė buvo pypkė, su kuria retai tesi-
skirdavo: net skrisdamas lėktuvu nepaleisdavo jos kandiklio. 1934 m. gim-
sios dukters Nijolės Marijos atmintyje jis išliko kaip švelnus, rūpestingas ir
mylintis tėvas. Deja, neramūs laikai keitė, laužė žmonių likimus. Neaplenkė
jie ir L. Taunio.

Sovietams okupavus Lietuvą, jis kurį laiką ėjo Aukšttagirio sklandymo
mokyklos viršininko pareigas. Prasidėjus Vokietijos–Sovietų Sąjungos karui,
tik L. Taunio dėka visa mokyklos aviacijos technika liko Lietuvoje. Nuo
1941 m. birželio L. Taunys gyveno ir dirbo uošvio Jono Statkevičiaus 25 ha
ūkyje Pasūduonio k. (12 km nuo Marijampolės).

1944 m. Sovietų Sąjungai antrą kartą okupavus Lietuvą L. Taunys įsitraukė
į pasipriešinimo sąjūdį. Buvo vienas iš Tauro apygardos kūrėjų. 1945 m. liepos
19 d. paskirtas apygardos štabo viršininku, o rugpjūčio 15 d. – Tauro apygardos
vadu. Vadovavo rengiant apygardos partizanų statutą, drausmės statutą ir
kitus dokumentus, sukūrė apygardos ir rinktinių organizacinės struktūros
pagrindus, nustatė apygardos ir ją sudarančių rinktinių ribas, patvirtino
rinktinių vadus, štabų struktūrą ir sudėtį. 1945 m. rugsėjo 16 d. paskirtas
Lietuvos išlaisvinimo komiteto (LIK) pirmininko pirmuoju pavaduotoju.

1945 m. spalio 21 d. Skardupių klebonijoje įvyko paskutinis LIK'o posėdis.
Kitą dieną L. Taunys buvo suimtas. Areštavus apie dvidešimt LIK'o ir Tauro
apygardos pareigūnų, Tauro apygardos štabo ir LIK'o veikla buvo paralyžiuota.

Iš pradžių L. Taunys buvo laikomas Marijampolėje, NKVD 6-ajame
kalėjime. Lapkričio 6 d. jis buvo pervežtas į NKGB Vilniaus vidaus kalėjimą.
Buvo žiauriai tardomas, kartais net po keliolika valandų, dieną ir naktį.
Buvęs politinis kalinys Viktoras Ašmenskas prisimena kameroje sutikęs
labai pasikeitusį L. Taunį – ne iš karto jį pažinęs: „Taunys buvo apžėlęs, labai
išblyškęs ir sulysęs. Tardymai naktimis atėmė jam daug sveikatos“. Tačiau
jis išliko tvirtos dvasios. Tardymo byla Nr. 5756 buvo baigta tik 1946 m.
balandžio 2 d.

1946 m. liepos 20–22 d. Lietuvos SSR MVD kariuomenės tribunolas
Vilniuje nuteisė L. Taunį mirties bausme. Nuosprendis įvykdytas lapkričio
26 d. LSSR MGB vidaus kalėjime Vilniuje. Kūnas užkastas buv. Tuskulėnų
dvaro teritorijoje. 1994–1996 ir 2003 m. archeologinių kasinėjimų metu
Tuskulėnų kapavietėje rasti nužudytojo palaikai 2004 m. perkelti į Tuskulėnų
rimties parke įrengtą koplyčią-kolumbariumą.

Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. lapkričio 18 d. dekretu Leonas
Taunys-Kovas apdovanotas Vyčio Kryžiaus 2-ojo laipsnio ordinu (dabar –
Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didysis kryžius). 2000 m. kovo 28 d.
Leonui Tauniui pripažintas kario savanorio statusas, o 2000 m. kovo 31 d.
Lietuvos Respublikos Prezidento dekretu suteiktas pulkininko laipsnis (po
mirties).

Suimtas Tauro apygardos vadas Leonas Taunys-Kovas. 1946 m. Iš Lietuvos ypatingojo archyvo